SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1581

av Cilla Dahl Andersson m.fl. (S)

Tandvårdsreform

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en jämlik tandvård för att stärka god tandhälsa för alla och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt den svenska tandvårdslagen är målet med den svenska tandvården att alla ska erbjudas tandvård på lika villkor och tandvården ska särskilt arbeta för att förebygga ohälsa i munnen.

Tandvården i Sverige är en viktig del av vår folkhälsa. Tänderna är en del av kroppen. Men i Sverige behandlas det fortfarande som något extra. Trots förbättrad tandhälsa hos flertalet finns det problem. Skillnaden mellan socioekonomiska grupper ökar och i vissa områden har färre än hälften av vuxna i arbetsför ålder besökt tandläkare de senaste tre åren.

Tandhälsan har blivit en fråga om klasstillhörighet där skillnaden mellan de som har råd och de som inte har råd är tydlig. Många avstår förebyggande tandvård eller skjuter upp behandlingar av ekonomiska skäl. Människor med låg inkomst avstår oftare helt från tandvård. Man väljer bort för att det kostar för mycket och det blir plånboken som får styra i stället för hälsan och behovet.

Föräldrars tandhälsa visar även på en tendens att gå i arv. Ju sämre tänder föräldrar har på grund av låg inkomst eller social utsatthet, desto större risk för karies hos barnen.

Enligt Socialstyrelsen ser man en trend till växande ojämlikhet i munhälsan hos de barn som redan har störst behov och det riskerar att förstärka skillnader i hälsa längre fram i livet för dessa barn. Det är ett mönster som behöver brytas.

Tänderna påverkar hela kroppen. Forskning visar att dålig munhälsa kan hänga samman med sjukdomar som hjärt-kärlsjukdomar, diabetes och infektioner. Smärta i munnen påverkar också vardagen direkt och kan göra det svårt att äta, arbeta och delta i sociala sammanhang.

Munhälsa är en del av den allmänna hälsan. Ekonomiska hinder, bristande resurser och ojämlikhet leder till att människor inte får nödvändig vård; det riskerar att skapa ökade klyftor och långsiktiga folkhälsoproblem.

En jämlik och förebyggande tandvård är en investering i folkhälsan. Det stärker individens livskvalitet och minskar skillnader i hälsa. Ingen ska behöva leva med tandvärk eller dåliga tänder.

Tandvården är idag inte fullt ut en del av vårt välfärdssystem. När tänderna inte behandlas som en del av kroppen, får det konsekvenser både för individen och för samhället.

Munnen ska inte behandlas annorlunda än resten av kroppen. Tänderna är en del av kroppen. Tandvården ska i högre grad omfattas av samma grundläggande principer som övrig hälso-och sjukvård.

Cilla Dahl Andersson (S)

Morgan Johansson (S)

Ewa Pihl Krabbe (S)

Anna Wallentheim (S)

Ola Möller (S)

Zinaida Kajevic (S)

Adrian Magnusson (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Niklas Karlsson (S)

Joakim Sandell (S)

Arwin Sohrabi (S)